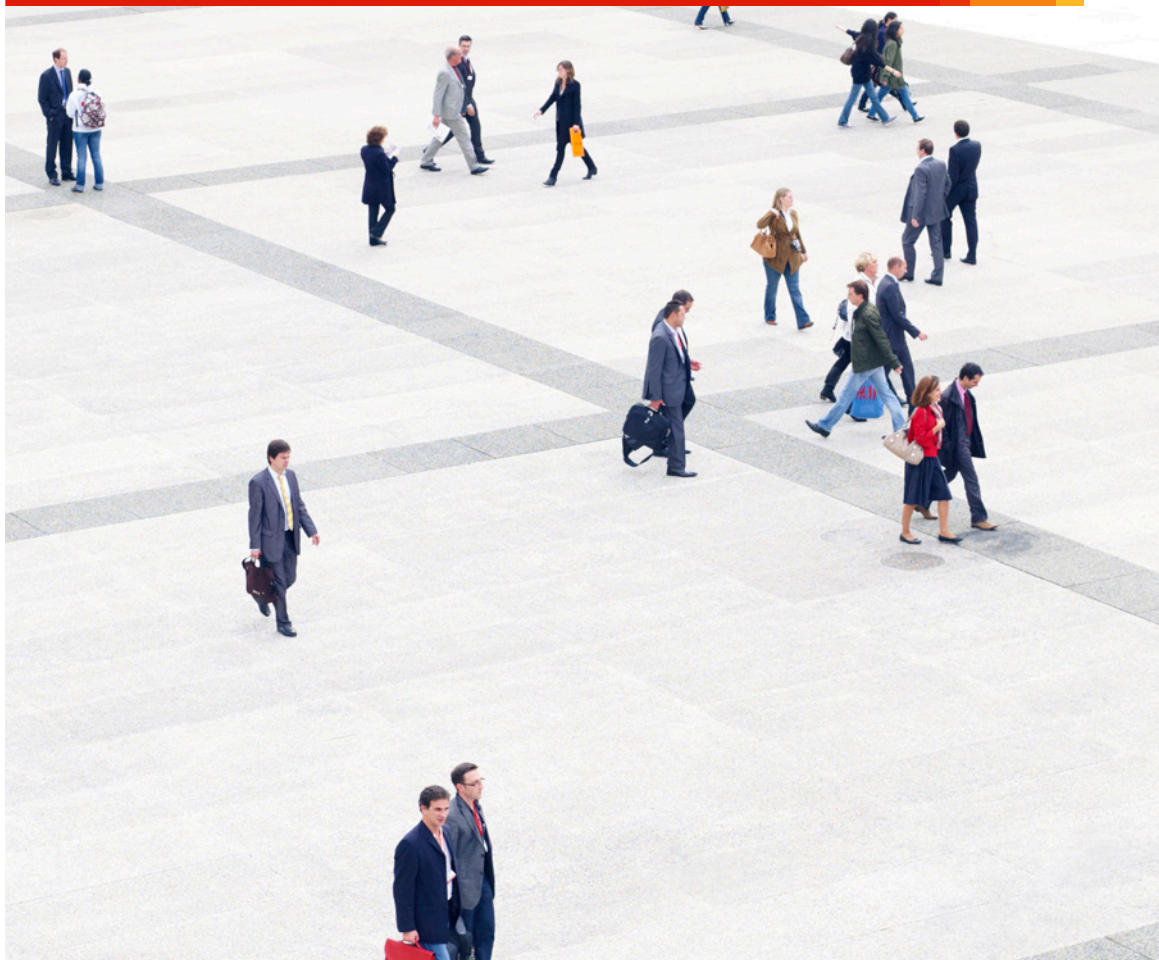

Podvodné jednání v nákupu

Forenzní služby

*Pouze další nevyhnutelný
náklad podnikání, nebo
riziko, které je možné
aktivně řídit?*

*Jak datové analýzy mohou
pomoci při identifikaci
podvodného jednání
v nákupu.*

Podvodné jednání v nákupu je možné odhalit rychleji a přesněji než kdykoli předtím

„Podvody v oblasti nákupu už vyšetřuji 20 let a za celou tuto dobu se základní způsoby podvodů nezměnily. I v dobře kontrolovaném prostředí podvodníci najdou způsoby, jak obejít kontroly a využít slabá místa. Ve většině případů ale za sebou zanechají stopy v datech. Právě ty nás za použití datové analýzy dovedou k podvodům ve společnosti.“

Sirshar Qureshi,
partner
Forenzní služby

„Odhalování podvodů bylo tradičně popisováno jako hledání příslovečné jehly v kupce sena. Naším přístupem však není postupné odstraňování stébel sena, zaměřujeme se na rozpoznání samotné jehly.“

Filip Volavka,
senior manažer
Forenzní technologické služby

Podvodné jednání v nákupu je skutečnou hrozbou

Podle výsledků Celosvětového průzkumu hospodářské kriminality z roku 2011 až 75 % společností v České republice, které se staly obětí hospodářské kriminality, uvedlo jako formu incidentu majetkovou zpronevěru. Majetková zpronevěra je definována jako krádež majetku společnosti pro osobní obohacení, a právě podvodné jednání v oblasti nákupu je častým způsobem jejího provedení. Podvody v oblasti nákupu jsou všudypřítomné a může trvat dlouhou dobu než jsou identifikovány: zkušenosti ukazují, že podvod v oblasti nákupu bývá obvykle identifikován až po dvou letech trvání. Dopady takového podvodu mohou být opravdu závažné a nejedná se jen o finanční ztrátu. Ohrožena je také reputace společnosti, morálka zaměstnanců nebo obchodní vztahy.

Současná opatření proti podvodům jsou hlavně preventivní povahy

Použití pouze preventivních opatření zvyšuje riziko, že podvod zůstane déle neodhalen. Důkazem toho je skutečnost, že významná část podvodů je zjištěna buď náhodou, nebo prostřednictvím informace od jiné osoby (udání). Oproti tomu použití detekčních opatření napomůže dřívější identifikaci a tím i snížení ztrát.

Tradiční detekční metody mají své limity

Tradiční detekční metody používají na identifikaci podezřelých transakcí předem definovaná pravidla. Obvyklé příklady jsou zaokrouhlené částky faktur nebo zaúčtování provedená mimo standardní pracovní dobu. Problémem je, že se nemusí jednat o typicky neobvyklé události – tím pádem je výsledkem dlouhý seznam výjimek s velkým množstvím falešných upozornění („false-positives“), což vede k vysokým nákladům na vyšetřování. Navíc, tato pravidla jsou již dobře známa a podvodník se jim proto pochopitelně snaží vyhnout. Pro identifikaci je proto potřeba nový – více analytický přístup.

PwC kombinuje bohaté zkušenosti z vyšetřování s analytickým přístupem

Na základě našich zkušeností z vyšetřování je možné kategorizovat podvodné jednání v nákupu do osmi typů uvedených dále. Každý z typů podvodů zanechává jinou „stopu“ v datech. Použitím pokročilých analytických technik a vizualizací lze identifikovat různé vzorce chování, které odpovídají těmto stopám. Tento přístup je možné použít proaktivně pro identifikaci možných slabých kontrolních oblastí ve společnosti, případně reaktivně při vyšetřování konkrétního incidentu.

Typy podvodů v oblasti nákupu

Podvody při fakturaci				Střet zájmů		Korupce	
Faktury na falešné dodavatele	Upřednostnění dodavatele kvůli osobní výhodě	Osobní nákupy	Nákupčí je zároveň dodavatelem	Nákupní strana Nadhodnocování	Prodejní strana Odpisy	Provize	Utajení množstevních slev

Flexibilní schéma použití pokročilých analytických metod pro odhalení podvodů

Pět fází přístupu PwC pro vyšetřování podvodů

1. Příprava

Identifikace rizik a získání dat

V průběhu přípravné fáze je potřeba na základě specifik společnosti a existujících kontrol identifikovat, jakým způsobem by k podvodu v oblasti nákupu mohlo dojít. Tak zjistíme, kde máme s hledáním podvodu začít. Díky rozsáhlým znalostem ERP systémů pak snadno extrahujeme konkrétní data nezbytná pro analýzu.

2. Obohacení dat

Vytvoření celkového obrazu a uvedení dat do kontextu

Pro každé schéma podvodu obohatíme holá data odvozenými informacemi, které jsou pro analyzované schéma podvodu relevantní. Například u schématu falešných faktur je pravděpodobné, že byli falešní dodavatelé vytvořeni tak, aby se maskovali za skutečné dodavatele. Odvozenou informací z holých dat pak bude identifikace dodavatelů, kteří se velmi podobají jiným dodavatelům. Odvozené informace nám pomáhají sestavit bohatší obrázek informací, ve kterém následnými analýzami odhalíme vzorce indikující potenciální schéma podvodu.

3. Příprava schématu

Identifikace skrytých vzorů v datech

S pomocí technik tzv. data miningu identifikujeme v obohacených datech skryté vzory. Každý ze vzorů vypovídá o chování dodavatele nebo uživatele a je porovnán se standardním chováním v datové množině. Neobvyklé nebo anomální vzory naznačující podvod jsou následně vyšetřeny.

4. Vyšetřování

Hledání jehly v kupce sena

Pomocí kombinace technik pro vizualizaci dat a vašich detailních znalostí o firmě vyšetříme do detailu právě tyto neobvyklé nebo anomální vzorce chování. Výsledky detailního vyšetřování se zpětně použijí ke zvýšení přesnosti vyhledávacího algoritmu.

5. Reportování výsledků

Podvodná jednání a další nálezy

Výsledky celého procesu popíšeme ve finálním reportu. Ten zahrnuje nejenom detaily identifikovaného podvodného jednání, ale také další prostor pro zlepšení jako například:

- identifikované kontrolní mezery
- plýtvání a chyby, které mohou být příležitostmi k šetření nákladů
- důkazy o nedodržování interních nebo externích předpisů

Datově orientovaný přístup k detekci podvodného jednání v oblasti nákupu může pomoci odhalit podvod rychleji a efektivněji než tradiční metody.

Naši experti berou v úvahu komplexní dopad podvodného schématu na data, ne jen individuální transakce. Zaměřují se na odkrytí vzorů v datech, které mohou indikovat podvod nebo jiné problémy, jako například slabé kontrolní prostředí.

***Máte-li zájem o další informace
o preventivní kontrole oblasti nákupu,
nebo byste rádi prodiskutovali další
možnosti, jak vám může náš tým pro
forenzní technologie pomoci, neváhejte
nás kontaktovat.***

Kontakt

Sirshar Qureshi
partner

+420 251 151 235
sirshar.qureshi@cz.pwc.com

Pavel Jankech
senior manažer

+420 251 151 336
pavel.jankech@cz.pwc.com

Filip Volavka
senior manažer

+420 251 151 269
filip.volavka@cz.pwc.com

www.pwc.cz/forensic

PwC Česká republika